

Aanleiding

Op 27 oktober 2020 werd de motie “Monitoring CO2-reductie” door de raad aangenomen, deze had als doel te kijken naar het monitoren van CO2 reductie. Op 22 februari 2022 is het raadsbesluit genomen om een certificaat van de CO2-prestatieladder op niveau 3 te halen als gemeentelijke organisatie. Na het aanbestedingstraject te volgen zijn we in het voorjaar van 2022 begonnen met het uitvoeren van de CO2-prestatieladder. Dit proces loopt nog steeds, de initiële audit was in december van 2023.

Uitleg & achtergrond Ladder

5 niveaus

De CO2-prestatieladder is een hulpmiddel om de uitstoot van CO2 beter in beeld te krijgen en te verminderen. Het is opgesteld door de SKAO (stichting klimaatvriendelijk aanbesteden en ondernemen). De ladder is uit te voeren op verschillende niveaus, hoe hoger je op de ladder doet hoe meer je doet om je uitstoot te verminderen. Het hoogste niveau is niveau 5, bij dit niveau kijk je verder dan je eigen organisatie om ook impact te maken binnen je sector.

Het niveau waar de gemeente voor heeft gekozen is niveau 3, dit houdt in dat je alleen kijkt naar de uitstoot binnen je eigen organisatie.

4 onderdelen

De CO2-prestatieladder richt zich op 4 verschillende onderdelen: inzicht, transparantie, reductie en participatie.

Het onderdeel ‘inzicht’ richt zich op het in beeld brengen van de CO2-uitstoot. Dit gebeurt door data uit de organisatie te verzamelen en te analyseren. Deze data wordt opgenomen in een CO2-voetafdruk. Elk jaar wordt de voetafdruk geüpdate om te zien hoeveel CO2 er elk jaar wordt uitgestoot. Dit onderdeel is begonnen in 2022 en valt deels samen met het tweede onderdeel (transparantie). De organisatie moet op hun website deze cijfers publiceren en zowel intern als extern communiceren waar zij mee bezig zijn op gebied verduurzaming.

Bij het derde onderdeel (reductie) is het doel om minder CO2 uit te stoten. Om dit te doen worden concrete maatregelen opgesteld waar we aan moeten werken de komende jaren. De maatregelen die bedacht zijn voor de gemeente Wassenaar wordt later in dit document toegelicht.

Het laatste onderdeel is participatie en houdt in dat de gemeente actief moet meedoen aan andere initiatieven die te maken hebben met duurzaamheid. Hiervoor zijn wij bijvoorbeeld al aangesloten bij de RES en organiseren we de Klimaattafel.

Audit

Om vast te leggen hoe het gaat met de ambitie om te verminderen wordt elk jaar een audit af genomen. Bij deze audit worden gesprekken gevoerd met verschillende medewerkers en wordt er gekeken naar de voetafdruk van de gemeente. Omdat er elk jaar gekeken wordt naar de data van de uitstoot is het van groot belang om deze data van de CO2 uitstoot te blijven monitoren. Daarnaast wordt gekeken naar het communicatieplan en naar de doelen en maatregelen om CO2 te reduceren en hoe ver de gemeente is met het uitvoeren van deze doelen en maatregelen. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of het certificaat verlengt wordt, dit gebeurt drie jaar lang en daarna begint de cyclus opnieuw.

Acties per jaar

In het vorige kopje zijn een aantal acties genoemd die moeten worden uitgevoerd voor de CO2-prestatieladder. Hier een lijst:

- Minimaal twee keer per jaar interne communicatie over de voortgang.
- Externe communicatie: er moet een website zijn voor de ladder met een paar verplichte onderdelen (zoals het certificaat en de voetafdruk)
- Er is elk jaar een overzicht van de data over hoeveel we uitstoten in een CO2-voetafdruk. Om dit te doen moet de data die onze voetprint bepaald goed worden bijgehouden, zo moeten we bijvoorbeeld weten hoeveel gas en elektra we gebruiken.
- Er moet een dossier opgesteld worden voor de audit waarin de cijfers en de achtergrond van de organisatie duidelijk wordt.
- Er moeten maatregelen opgesteld worden en moet er elk jaar bewezen worden dat er wordt gewerkt aan de gestelde maatregelen.
- Voor de audit is er een interne audit die wordt opgesteld waar wordt gekeken of de organisatie klaar is voor de officiële audit.
- Er is elk jaar een audit waarbij wordt gekeken naar de data, er wordt gesproken met medewerkers en er wordt op alle locaties door de auditeur gekeken.
- De gemeente moet meedoen aan initiatieven met als doel te verduurzamen. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de RES of de Klimaattafel.

Vervolgstappen

Momenteel is de CO2-prestatieladder nog niet genoeg geborgd in de organisatie, er is weinig aandacht voor. Dit is te merken aan dat medewerkers geen prioriteit geven aan dit project en het moeilijk is om mensen te laten meebewegen. Om de CO2-prestatieladder succesvol te laten zijn is het van belang om dit dieper in de organisatie vast te leggen.

In de nabije toekomst moet het bijhouden van de emissie een natuurlijk proces worden. Dit betekent dat data over energie en emissie standaard wordt bijgehouden en elk jaar wordt geanalyseerd in een dossier en er een footprint wordt opgezet. Momenteel wordt dit gedaan door een adviesbureau. Het communicatieplan moet gevolgd worden, dit betekent dat er minimaal tweejaarlijks intern gecommuniceerd wordt. Ook wordt er extern gecommuniceerd met de bewoners middels een website of via sociale media. Daarnaast blijven we meedoen aan de RES en organiseren we de klimaattafel.

Het maken van progressie met de maatregelen die in de vorige paragraaf genoemd zijn is erg van belang. Voor de CO2-prestatieladder moet je kunnen laten zien dat je voortgang maakt op de maatregelen anders kan je het certificaat weer verliezen. Hiervoor is het verstandig om aparte projecten op te zetten. In Bijlage 2 staat een advies welke maatregelen eerst opgestart kunnen worden.

Voor de voortgang van de CO2-prestatieladder moeten twee sporen opgezet worden: het spoor van het vervolgen van de CO2-prestatieladder. Het tweede spoor is het uitvoeren van de maatregelen. Deze kunnen het beste per vakgebied opgezet worden, voor veel van de maatregelen moet eerst onderzoek worden gedaan om te kijken wat er mogelijk is.

Maatregelen overzicht

Met de audit zijn de maatregelen om emissie te verminderen ook vastgesteld. De ambitie is om 12,5% CO2 te verminderen ten opzichte van 2022.

De maatregelen zijn opgesteld voor de CO2-prestatieladder maar staan wel los van de CO2-prestatieladder. Als de maatregelen worden uitgevoerd is het verstandig een apart plan op te stellen voor elke maatregel en die neer te leggen bij de desbetreffende afdeling die gaat over het onderwerp

van de maatregel. Hiervoor zal dan ook een budget voor moeten worden opgesteld en er moet dan politiek over worden beslist. In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen met wie er betrokken is bij het project en hoe groot de impact is.

Maatregel	Betrokken afdeling	impact	kosten	Wat levert het op	Wanneer kan het opgeleverd worden
Duurzaam meerjaren onderhoudsplan opstellen (DJMOP)	Vastgoed	Grote impact	Kosten afhankelijk van of het intern of extern wordt opgepakt Uitvoeringskosten wel erg hoog (mogelijk tot een half miljoen)	Een DMJOP kan maatregelen bevatten, die als ze worden uitgevoerd de uitstoot flink zullen verminderen. De grootste uitstoot (38,5%) in de organisatie is gas voor het verwarmen van panden (ruim 81 ton). Als dit significant verminderd kan worden door isolatie en een duurzamer energielabel maakt dit grote impact op de organisatie.	Het plan kan binnen twee jaar worden opgesteld, de uitvoering zal mogelijk 10 tot 20 jaar duren.
HVO-100 toepassen bij alle dieservoertuigen waar dit mogelijk is	Beheer/ Buitendienst	Grote impact	tot 50 cent per liter duurder dan normale diesel op 20.000 liter is dat €10k meer.	HVO stoot tot 90% minder CO2 uit dan diesel Als er 26 aantal voertuigen zijn Hiervan 20 diesel/benzine en 1 hybride In 2022 is 22.093 liter diesel gebruikt en 720 liter benzine Dat is samen totaal 74 ton CO2 (72 ton voor diesel en 2 ton voor benzine) 90% minder CO2-uitstoot door HVO-100 is 66,6 ton minder CO2 als er overal HVO wordt toegepast Dat is 32% van de totale voetprint.	Als er wordt gesproken met de managers en er een concreet plan wordt opgesteld kan dit binnen een korte periode (mogelijk 1 jaar) worden uitgevoerd.
Vervangingsplan maken met als doel een emissieloos wagenpark te realiseren voor 2050	Beheer/ Buitendienst	Grote impact	Kosten afhankelijk van of het intern of extern wordt opgepakt	ER ZIJN NU: 27 aantal voertuigen 6 daarvan zijn elektrisch 1 is hybride Waarvan 6 elektrisch 1 hybride	Met afschrijving van huidige voertuigen kan het ook een lange tijd duren voor dit wordt uitgevoerd.

				DIT WORDEN: 26 auto's/ vrachtwagens waarvan 6 elektrisch en 1 hybride. Met 23% van het wagenpark is dan elektrisch In 2022 is 22.093 liter diesel gebruikt en 720 liter benzine Dit is 74 ton CO2. Als het hele wagenpark elektrisch wordt scheelt dit tot wel 70 ton CO2. Dat is 33% van het totaal uitstoot.	
Onderzoek doen naar en plan maken voor het realiseren van energieneutraliteit	Vastgoed/RO?	Grote impact	Onderzoekskosten tot 30K uitvoeringskosten hoger.	Energieneutraliteit heeft vooral impact als er minder gas wordt gebruikt. De meeste uitstoot komt door het verwarmen van vastgoed. Tot 81 ton, dit is 38,6% van de totale uitstoot.	
'VerLEDden' van de openbare verlichting;	Beheer	Gemiddelde impact	Zelfde als huidige berekening voor verLEDden (zie notitie verLEDden) Jaarlijks €299.900,- tot en met 2030 voor de vervanging van 637 elk jaar en in 2031 €199.500,- voor de laatste 424 armaturen. (zie meerjarenplanning hieronder)	We hebben zo'n 7100 armaturen, waarvan zo'n 33% een led-armatuur is Bij volledige vervanging naar LED verlichting zal het energieverbruik dalen van 890 MWh naar ongeveer 395 MWh, een reductie van 56%. 55% van ons elektriciteitsverbruik komt door openbare verlichting, door dit te verduurzamen kan er grote vermindering in gebruik komen.	In 2031 zal dit afgerond zijn
Reis- en thuiswerkbeleid opstellen om gebruik duurzame mobiliteit te stimuleren	Facilitair	Kleine impact	Niet anders dan begrootte kosten in het plan voor nieuw personeelshandboek	In 2022 is er 8 ton uitstoot aan zakelijk verkeer geweest. Het is nog onduidelijk hoeveel de impact is op dit getal met de nieuwe regeling.	Dit is al in de uitvoering, later moet blijken hoeveel effect dit heeft.

Bewustwordingscampagne organiseren	Communicatie / Facilitair	Gemiddelde impact	Kosten afhankelijk van of het intern of extern wordt opgepakt		
Verduurzamen kantoorpanden	Vastgoed	Grote impact	Kosten hetzelfde als voor het vervangen van de kantoorpanden	Door de restauratie van de Paauw kan dit pand goed verduurzaamd worden. Het monument is namelijk niet goed geïsoleerd en heeft geen goed energielabel. Door de restauratie kan dit sterk verbeterd worden waardoor in dit pand minder gas en elektra gebruikt hoeft te worden. Ook de verplaatsing van de gemeentewerf kan zorgen voor opties voor verduurzaming. Wat de impact van dit project zal zijn is nu nog niet duidelijk.	Zie project restauratie Paauw en verplaatsing gemeentewerf.
Conclusie	Te zien is dat tot meer dan 30% reductie gewonnen kan worden door het verduurzamen van het wagenpark, hierdoor is het advies om zo veel mogelijk de verduurzaming in het wagenpark te zoeken door zoveel mogelijk te elektrificeren en HVO-100 te tanken waar dat mogelijk is. Daarnaast zal bij het huisvestingplan ook een grote impact kunnen maken op de verduurzaming, hier kan namelijk veel gewonnen worden in vermindering van gasverbruik. Als de panden van de gemeente zonder gas verwarmd kunnen worden en het wagenpark wordt verduurzaamd kan dat samen tot 70% totale reductie leiden.				

Meerjarenplanning	Meerjarenplanning							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
<i>Aantal te vervangen armaturen</i>	637	637	637	637	637	637	637	424
Investering armaturen	€ 299.900	€ 299.900	€ 299.900	€ 299.900	€ 299.900	€ 299.900	€ 299.900	€ 199.500
<i>Correctief onderhoud</i>	€ 35.300	€ 34.600	€ 34.000	€ 33.300	€ 32.700	€ 32.000	€ 31.600	€ 31.200
<i>Incidentele werkopdrachten</i>	€ 25.900	€ 22.500	€ 19.100	€ 15.800	€ 12.400	€ 9.100	€ 7.200	€ 5.000
Energiekosten	€ 134.400	€ 123.600	€ 112.600	€ 101.900	€ 91.000	€ 80.400	€ 74.100	€ 67.100
<i>Energiekosten</i>	€ 98.700	€ 90.600	€ 82.400	€ 74.300	€ 66.200	€ 58.200	€ 53.500	€ 48.200
<i>Energiebelasting</i>	€ 35.700	€ 33.000	€ 30.200	€ 27.600	€ 24.800	€ 22.200	€ 20.600	€ 18.900
Energiebesparing t.o.v. huidige areaal	8%	15%	23%	31%	39%	46%	51%	56%

Meerjarenplanning vervanging naar LED uit de notitie versneld verLEDden.